

LIBERTARISCH TIJDSCHRIFT VOOR
INDIVIDUELE VRIJHEID EN
VERANTWOORDELIJKHEID
DE VRIJBRIEF

GEASSOCIEERD MET LIBERTARIAN INTERNATIONAL

WERELDPROBLEMEN

ir. H.J. Jongen

Voorzitter Stichting Libertarisch Centrum.

De laatste tijd lijkt het er een beetje op of in de pers de kwestie Zuid-Afrika niet meer zo interessant is. Toch is daar de zaak nog lang niet opgelost en het blijft nuttig om te volgen wat daar gebeurt.

In de vorige VRIJBRIEF werd in het artikel: WAT IS LIBERTARISME de libertarische afwijzing van de apartheid verklaard. Na het verschijnen daarvan kregen we twee belangrijke stukken in handen, waarvan we u toch graag kennis willen laten nemen. Het ene gaat over een bijeenkomst in Leverkusen, waar door Leon en Frances Louw de tot nu toe enige "geweldloze" oplossing werd uitgelegd.

Lees ook in het verslag van de EUROREP bijeenkomst in dit nummer over de actie NOBELPRIJS.

Een heel andere invalshoek komt van Chief Buthelezi. Hij is ook voor een geweldloze oplossing. Dit in tegenstelling tot het ANC. Als libertariërs zijn wij het niet op alle punten voor honderd procent eens met Buthelezi. Maar hij komt een heel stuk in de goede richting en het is belangrijk om van zijn standpunt kennis te nemen. Buthelezi is de leider van de Zoeloes, en als zodanig één van de belangrijkste schakels in het proces naar een oplossing. Zijn artikel verscheen eerder in European Freedom Review.

Eén van de negatieve ontwikkelingen in praktisch alle landen is de behandeling van migranten, gastarbeiders en/of vluchtelingen. Dit viel vooral op bij de bijeenkomst van de Europese vertegenwoordigers van LIBERTARIAN INTERNATIONAL, waar door de aanwezigheid de toestand in hun land werd besproken. Door allen toegelicht met negatieve echt gebeurde verhalen van gebeurtenissen van de laatste paar weken. De situatie voor die mensen blijkt overal alleen maar slechter te worden. Het uitroepen van dit probleem tot een algemeen aandachtspunt is dan ook geheel op zijn plaats. Zie ook de betreffende paragraaf in het verslag van die vergadering in dit nummer.

Uw mening en bijdragen worden uiteraard op hoge prijs gesteld.

In vergelijking met deze zaken is het nieuwe "fraude-bestendige" Nederlandse paspoort een dure operette. De nieuwe identiteitskaart en identificatieplicht zullen het ook voor migranten niet makkelijker maken.

Er liggen terreinen voor ons braak om te werken aan een betere wereld waar vrijheid en vrede heersen.

MAANDBLAD 133
maart 1989

Alternatieven voor sancties	3
European Libertarian International	6
Conventie 1990	6
Wat is Libertarisme? 2	7
Leverkusen Conferentie	9
De 2 van Breda	12
Libertarisch leven	13
Trefpunt Rotterdam	14
Mythe 12	15
Schaduwkabinet in oprichting	15
KNO - Von Mises Instituut	17
Pressiegroepen en the wealth of nations	17

AGENDA

De bijeenkomsten in Schiedam worden, voor zover vallend op onze vaste avond (de eerste donderdag van elke maand) gehouden in: De Ark, Hargplein 101 in Schiedam-Noord, telefoon: 010-470.82.76. Voor info kunt u bellen met de redactie of het informatienummer voor de kring Rotterdam/Schiedam (na kantooruren).

De maandelijkse bijeenkomsten van de kring Midden-Nederland vinden op iedere derde woensdag van de maand plaats. Voor telefoon: zie informatie.

0.00-24.00 dagelijks: **THE BLACK BOARD**: De eerste Noorse Libertarische Database voor Bell 300/1200 en CCITT 1200/2400 Tel.: 09-47-255561 (voor België 00).

6 april Kring Schiedam: Dhr. Fr. Ebbs spreekt over: "Grootbrengen door kleinhouden", of Maatschappelijk zelfbeeld versus individualiteit.

22 april Plaats: Info redactie
TREPUNT VOORJAAR 1989 in Rotterdam ter gelegenheid van de uitreiking van de **BENELUX LIBERTARIAN AWARD** in de Clubzaal van Engels, Groothandelsgebouw aan het Stationsplein ? Weena. Sprekers o.a. Dr. F. van Dun, Drs. F. van Glabbeek, Drs. J. Smid (voorzitter).

26 april Video presentatie van de film "Justice for All". Een film gemaakt door Marc Swane-pool in opdracht van de Free Market Foundation te Johannesburg, Zuid Afrika. Het doel van deze film, die een Libertarische basis heeft, is het functioneren van bedrijven in een vrije markt economie laten zien aan de werknemers van het grote-, midden- en kleinbedrijf.

De inleider is: Dhr. L. van Gils.

Plaats: Berglustlaan 8 te Rotterdam/Hilgersberg.

Entree f 5,-. Opgeven bij de redactie (telefonisch bij voorkeur tussen 19.30 en 24.00 uur).

11 mei Drs. Smid: tweede lezing.
"Libertarisme, Waarom 'verkoopt' het slecht. En wat is wel de 'verkoopwaarde'?"

17 mei Kring Schiedam/Rotterdam. Extra bijeenkomst. Spreker: Dhr. J. Vis. Onderwerp: Vrijdenken.

1 juni Derde en laatste deel van het drieluik van Jan Smid.

Persoonlijke doelstelling: samenwerkingsmogelijkheden, vraag en aanbod van de markt. Het beginnen bij het begin van alle

vraagstukken, dus aan de basis. De juiste datum zal in de volgende VB bekend worden gemaakt.

28/28 mei Eurocon '89.

The European Objectivist Conference in Amsterdam. Nadere info redactie VB.

9/11 juni Libertarisch Praktijk Weekend in Twente, waarin bewezen wordt dat Libertariërs geen droge theoretici zijn. De kosten voor dit weekend (incl. twee warme maaltijden) bedragen f 75,-. Voor inschrijving en details kunt u contact opnemen met: Mike van Roosmalen, tel.: 053-338589, of Louis van Stekelenburg tel.: 09-49282318460.

10-13 juli International Libertarian European Convention in Parijs.

Juli The Jefferson School (of Philosophy, Economics, and Psychology).

Zomer conferentie: The Intellectual Foundation of a Free Society IV, te houden op de campus van de Universiteit van California, San Diego.

Sprekers o.a.:

r. Leonard Peikoff over Justice and Freedom Fromorce.

r. George Walsh over Judeo /Christian Tradition.

Dr. Harry Binswanger over Ayn Rand.

Dr. George Reisman over Theory of Profit, Saving, and Economic Progress.

Dr. Hans Sennholz over Banking Crisis.

Mr. Peter Schwarz over Current Politics.

Verdere info: Redactie Vrijbrief.

INFORMATIE

Abonnement op de Vrijbrief (8 nrs./jaar elk nummer 16 tot 20 p.)

NEDERLAND:

f 50,00, abonneren door storting op bankrekening DE VRIJBRIEF, Amrobank 46.24.31.320, (Giro 8238 AMRO Amsterdam) of per cheque aan Libertarisch Centrum, Antwoordnummer 551, 3100 WS Schiedam.

BELGIË: BF 900,00.

Bank J. van Breda, Antwerpen nr. 645.1240465.64 of per cheque aan Libertarisch Centrum, Herenthalsebaan 109,2100 Deurne.

REDACTIE: W. van Hulten.

Fr. Haverschmidtlaan 31, 3116 JK Schiedam
Tel.: 010-4262724.

Kring Midden Nederland; Tel.: 03444-2121.

ALTERNATIEVEN VOOR SANCTIES

Dr. Mangosuthu G. Buthelezi

(Vertaling van artikel uit *European Freedom Review*, herfst 1988).

Nu de roep om internationale economische sancties tegen Zuid-Afrika steeds sterker wordt, wordt een positief antwoord des te meer noodzakelijk.

In de Verenigde Staten wordt momenteel in het Congres het wetsontwerp van Dellums behandeld en als dat aangenomen wordt, zal het een van de uitvoerigste pakketten sanctiemaatregelen ter wereld bevatten. Mangosuthu Buthelezi, Eerste Minister van de Kwa-Zulu Legislative Assembly en President van Inkatha, schetst een andere strategie om door middel van gerichte buitenlandse investeringen apartheid af te schaffen en een werkelijk vrije en open samenleving te scheppen in een democratisch Zuid-Afrika.

Methoden ter afschaffing van apartheid.

De val van Zuid-Afrika's blanke regering is een internationale obsessie geworden. Nooit eerder in de geschiedenis zijn landen van de wereld het zo met elkaar eens geweest over hun reactie op het gedrag van de regerende groep van een bepaald land - zelfs niet tegen nazi-Duitsland of Iran en Libië onder hun huidige regimes. Hoewel morele verontwaardiging over de gang van zaken in Zuid-Afrika begrijpelijk is, is het moeilijk voor ons een positieve kant te zien aan deze plotselinge verscherping van vastberadenheid in de internationale gemeenschap - een verscherping overigens die soms meer in de richting van hysterie lijkt te gaan. Het lijkt wel alsof bepaalde landen zich rechtstreeks beledigd voelen door het verzet en de arrogantie van de Zuidafrikaanse regering. In andere landen is de Zuid-Afrikaanse kwestie een partij-politiek issue geworden. Maar ook zijn er mensen die oprecht hevig verontwaardigd zijn over de immoraliteit van de rassendiscriminatie in Zuid-Afrika.

Hoe hun beweegredenen ook uiteen mogen lopen, zij schijnen het allen (enkele uitzonderingen daargelaten) eens te zijn over het nut van economische sancties als een instrument om de Zuidafrikaanse regering ten val te brengen. De lobby voor economische sancties (met inbegrip van handelsboycots en desinvesteringen) heeft zo aan importantie gewonnen, dat slechts betrekkelijk weinig landen nog actieve rente-investeringen hebben of handelsbetrekkingen met Zuid-Afrika onderhouden. Alle voorbereidingen worden getroffen voor de laatste strijd om algehele economische isolatie van Zuid-Afrika te bewerkstelligen, zo hopen onze tegenstanders.

Terwijl de exponenten van deze aanpak heel duidelijk zijn over hun doel: het land te ontdoen van zijn huidige regering, zijn zij minder duidelijk - of zwijgen zelfs helemaal - over een aantal daarmee samenhangende vragen. Bijvoorbeeld:

- a) Hoe lang zal het duren voordat de Zuidafrikaanse regering gedwongen wordt zich over te geven of tenminste in te stemmen met een democratisch systeem van machtsdeling?
- b) Wat zijn de consequenties indien de Zuidafrikaanse regering de macht niet wil overdragen? En vooral, wat voor gevolgen zal dat hebben voor de economie van het land en voor de grote meerderheid van de bevolking, die economische kwestbaar is?

Het antwoord op b) is dat een situatie zal ontstaan die nog veel meer menselijk lijden zal veroorzaken dan apartheid ooit heeft gedaan. De kans op conflicten onderling stijgt dan dramatisch - ten koste van de zwarten. Het land wordt economisch vernietigd; en dat is wel de slechtst mogelijke basis voor een samenleving zonder apartheid die uiteindelijk tot stand zou moeten komen.

Indien de strategie van sancties en desinvesteringen er zeker van zou zijn dat ze haar doel snel bereikt, zouden er wellicht weinig argumenten tegenin gebracht kunnen worden. Maar tot nu toe zijn de feiten:

- a) De regering stelt zich steeds onverzoenlijker op tegenover dreigementen, terwijl de extreem-rechtse politieke partijen met groot succes deze internationale akties gebruiken om blanke solidariteit weer op de harde lijn te krijgen.
- b) Ongeveer 60.000 banen zijn reeds verloren gegaan ten gevolge van desinvestering en nog eens 150000 ten gevolge van verloren gegane internationale handel. Sommigen schatten de cijfers zelfs nog hoger. Dit zijn allemaal banen die verdwenen zijn ten koste van zwarte arbeiders. Statistieken tonen aan dat iedere zwarte kostwinner gemiddeld voor 12 mensen de kost moet verdienen. Dit betekent dus dat 2,5 miljoen zwarten er nu slechter aan toe zijn ten gevolge van sancties. Van voorbeelden uit andere landen weten we dat armoede radicaliseert, criminaliseert, een gevaar voor de ge-

zondheid is en het onderwijs voor jongeren aantast. Deze gevolgen zijn reeds overduidelijk in de zwarte gebieden van Zuid-Afrika.

Ondanks ongegronde argumenten daartegen, bestaat er geen twijfel dat de Zuidafrikanen die zich verzetten tegen apartheid, zich ook sterk verzetten tegen de strategie van desinvestering en sancties. De boosheid van zwarten tegen die landen die sancties instellen wordt algemener, en hoorbaar en zichtbaar. Toch wordt hun mening genegeerd, terwijl aartsbisschop Tutu en de zijnen een sympatiek oor vinden. Tutu woont nota bene in een welvarende blanke buitenwijk en vertegenwoordigt geen zwarte kiezers.

Aartsbisschop Tutu, de kampioen van sancties, heeft vaak de vraag gesteld: 'Als er geen sancties komen ... wat dan wel?' Op deze vraag zijn antwoorden mogelijk die niet alleen het onmiddellijke economisch alternatief kunnen bieden met als doel een vrij en democratisch Zuid-Afrika.

De maatschappelijke vooruitgang van zwarten in Zuid-Afrika door middel van economische vooruitgang, biedt talrijke voordelen:

- a) Armoede wordt een halt toe geroepen en daardoor wordt ook gedrag dat gepaard gaat met armoede, zoals geweld onderling, een halt toe geroepen.
- b) Er wordt een omgeving gecreëerd die bevorderlijk is voor het gezinsleven, voor ontwikkeling en voor het volgen van onderwijs en scholing.
- c) De koopkracht wordt vergroot.

Zwarten bereiden zich massaal voor om de duizenden invloedrijke posities te bekleden die vrijkomen als gevolg van chronisch gebrek aan geschoolde arbeidskrachten in Zuid-Afrika. Doordat hun koopkracht toeneemt, zullen zwarten als consumenten grotere invloed en meer macht kunnen uitoefenen op de economie. Op dit moment nemen zwarten 48% van de consumptie voor hun rekening. Als dit op zou lopen tot ongeveer 65%, dan is de economische macht van zwarten zo belangrijk geworden, dat handel, industrie en infrastructuur ontwikkeling andere prioriteiten krijgen. Tevens moeten dan aanpassingen komen in de sociale sfeer zodat ook de lagere inkomens een betere plaats in de maatschappij verkrijgen. Theoretisch - en ook historisch - gezien, komt er een moment waarop de huidige systemen en structuren zo kwesbaar worden, dat zij de belangen van deze opwaarts bewegende groep mee moeten laten wegen. Waarschijnlijk zullen de machthebbers dan kiezen om te onderhandelen over een toekomstig systeem waarbij zij macht inleveren in

ruil voor participatie in het nieuwe systeem. Anders zal de logistiek de machthebbers ineffectief maken en lopen ze gevaar helemaal ondermijnd te worden.

Om deze theorieën om te zetten in actieplannen, is het nodig die maatschappelijke terreinen te bepalen waarop veranderingen moeten plaatsvinden. Op die terreinen worden dan doelstellingen vastgesteld zodat een uitvoerbaar actieplan kan worden gemaakt.

De volgende doelstellingen zijn mogelijk:

- a) Economische opwaardering van zwarten.
- b) Sterk vergrote onderwijsmogelijkheden voor zwarten.
- c) Bevordering van het belang van het zwarte gezinsmodel.
- d) Sociale integratie van alle etnische groepen in Zuid-Afrika.
- e) Hervreiding van de welvaart.
- f) Afschaffing van rassendiscriminatie.
- g) Stimuleringsplan om nieuwe banen te creëren.
- h) Afschaffing van uitbuiting van arbeiders.
- i) Protesten tegen apartheid.
- j) Verbetering van de levenskwaliteit voor zwarten.
- k) Het aanmoedigen van industriële decentralisatie om de economische groei in niet-stedelijke gebieden te stimuleren.

Om deze doelstellingen te bereiken, zijn twee soorten actieplannen mogelijk:

Het type Marshall Aid-plan

Hiervoor zijn buitenlandse leningen nodig waarmee mogelijkheden voor werk en onderwijs worden gecreëerd om de kwaliteit van het leven in de zwarte gemeenschap te verbeteren. Aandelen in bepaalde maatschappijen zouden doelgericht gekocht kunnen worden om invloed te verkrijgen op het beleid om de geplande doelstellingen te bevorderen. Het Marshall Aid concept is als actieplan beslist de moeite van het onderzoeken waard, maar er kunnen wellicht moeilijkheden ontstaan om landen over te halen zulke grote leningen te verstrekken als nodig zijn voor succes.

Het welslagen of mislukken van dit plan zou in handen moeten liggen van mensen die unieke kwaliteiten moeten bezitten om strategieën te formuleren en rationaliseren. Zo'n plan, dat probeert een abnormale situatie aan te pakken, zou niet afhankelijk moeten zijn van de bestaande economie van het land. Dat zou echter onvoorspelbare en onwelkome gevolgen kunnen hebben.

Tenslotte kunnen de landen waarvan de leningen verwacht worden, er moeite mee hebben zulke grote bedragen op te brengen als nodig is.

De strategie van handel/investering onder voorwaarden.

Deze specifieke strategie schrijft een gedragslijn voor aan alle bedrijven die werkzaam zijn in Zuid-Afrika (binnen- en buitenlands). Zij moeten zich aan bepaalde regels houden die, als ze op grote schaal uitgevoerd worden, de drijfveer vormen achter de gewenste veranderingen van onze samenleving. In inhoud en toepassing gaat de conditionele handel/investeringsstrategie veel verder dan de Sullivan Code - alhoewel er in principe parallellen zijn.

Dit alternatieve actieplan kan bovengenoemde doelstellingen beter uitwerken en tegelijkertijd aandacht schenken aan de buitenlandse politiek van die landen die zo'n actieplan in principe willen steunen. Ook mogelijke economische gevolgen voor het gehele subcontinent moeten in aanmerking worden genomen evenals praktische uitvoerbaarheid, controlemechanismen, de waarschijnlijke reactie van de Zuidafrikaanse regering en de aanvaardbaarheid voor andere grote belanghebbers zoals het nationale en internationale bedrijfsleven.

De strategie van conditionele handel/investering biedt zo'n voordeel aan alle belanghebbenden, evenals aan onderdrukte Zuidafrikanen. Ook buitenlandse investeerders, buitenlandse regeringen, het Zuidafrikaanse bedrijfsleven, ja zelfs alle volkeren van Afrika ten zuiden van de Sahara zullen voordeel hebben van dit plan.

De precieze uitwerking van het plan, zoals hoe men de beste resultaten boekt, staat open voor verdere discussie. Deze strategie moet daarom gezien worden in een brede context met nadruk op het feit dat het een levensvatbare, geïntegreerde en solide strategie is, die met verdere vindingrijkheid succes zal opleveren.

Bovenstaande voorstellen hebben gevolgen voor de inkomsten van werkgevers. Zij worden gevraagd een percentage van hun winst op te geven om aan de financiële vereisten van deze principes te voldoen. Sommige bedrijven kunnen morele of altruïstische motieven hebben, andere bedrijven spreekt het plan misschien aan omdat het een stabiele omgeving creëert waarin zij met winst kunnen blijven opereren.

Het slagen ervan hangt echter af van het aantal deelnemers. Het is duidelijk dat er extra stimulans nodig is om te zorgen dat het bedrijfsleven als vanzelfsprekend deelneemt - er zal een ontmoedigingsbeleid gevolgd moeten worden als bedrijven niet willen deelnemen.

De voorstellen behelzen onder meer:

A. Buitenlandse bedrijven in Zuid-Afrika.

- a) Deelnemende bedrijven worden positief beoordeeld en aangespoord door hun eigen regering en kunnen aanspraak maken op bepaalde handelsvoordelen.
- b) Deelnemende bedrijven mogen gebruik maken van verdere investeringen door hun buitenlandse moederbedrijven.

B. Nationale (zuidafrikaanse) bedrijven.

- aA) Buitenlandse regeringen openen hun interne markten voor bedrijven die deelnemen zodat ze de mogelijkheid hebben hun producten aan te bieden.
- b) Buitenlandse regeringen staan toe dat nationaal deelnemende bedrijven gebruik kunnen maken van de meest recente technologie en expertise. Grondstoffen waar voorheen een embargo op rustte komen beschikbaar voor bedrijven die deelnemen.
- c) Internationale congressen staan open voor deelname van de werknemers van deze bedrijven.
- d) Mogelijkheden voor verder onderwijs worden door buitenlandse organisaties/regeringen beschikbaar gesteld aan werknemers (en hun gezinnen) van bedrijven die deelnemen.
- e) Andere beperkingen tegen Zuid-Afrika worden opgeheven voor die bedrijven en hun werknemers die deelnemen.
- f) Bedrijven die niet deelnemen worden benadeeld door consumentenboycots, onrust onder de eigen werknemers en een negatieve opstelling van bedrijven die wel deelnemen.

Buthlezi

Lees verder op pag. 8

EUROPEAN LIBERTARIAN INTERNATIONAL

Europese vertegenwoordigers van LIBERTARIAN INTERNATIONAL bespreken plannen en resultaten in Amsterdam

Hub Jongen sr.

Op het weekend van 28 januari kwamen vertegenwoordigers van LI uit Europa in Amsterdam bij elkaar.

Het was weer een zeer interessante en geslaagde bijeenkomst. Zeer veel punten werden er besproken en het werd weer bevestigd dat de libertarische beweging in veel landen een gezonde (overigens te langzame) groei doormaakt. John Stuart Mill heeft geanalyseerd dat ideeën vaak door drie stadia heen moeten eer ze "geïmplementeerd" worden. Eerst worden ze geridiculiseerd, dan worden ze bediscussieerd, en daarna aangepast en toegepast. Het libertarisme is duidelijk door de 1ste fase heen. Haar ideeën worden op dit moment besproken en zelfs al hier en daar toegepast. Voor dit laatste hoeven we alleen maar aan de privatisering te denken.

We zouden minstens een hele VRIJBRIEF kunnen vol schrijven met een verslag over alles wat er besproken

en afgesproken is. We zullen dit echter beperken tot enkele punten. De rest komt wel bij volgende gelegenheden.

CONVENTIE in PARIJS. U weet ondertussen dat deze valt vlak voor de viering van de 200-ste verjaardag van de FRANSE REVOLUTIE.

Daardoor krijgen we de unieke kans om op een redelijk goedkope manier wat van die feesten mee te maken. We kunnen namelijk enkele dagen langer van de logeer-gelegenheid gebruik maken, terwijl onze franse vrienden hebben toegezegd dat ze voor toegang tot een aantal feestelijkheden voor ons zullen zorgen. Meer informatie kunt u bij de redactie opvragen.

Als u overweegt deel te nemen, geef u dan zo snel mogelijk op want we verwachten dat we snel volgeboekt zullen zijn. (Niet in het minst door die genoemde feesten).

CONVENTIE 1990 gepland voor Vancouver, Canada

NOBEL PRIJS. Er is in een aantal landen een actie ontstaan die wil bewerkstelligen dat Leon en Frances Louw worden voorgedragen voor de komende Nobel-prijs voor de VREDE.

U weet dat zij de schrijvers zijn van het boek: SOUTH AFRICA, THE SOLUTION. Door dit boek, maar ook door andere acties van dit echtpaar, zijn vooral in Zuid-Afrika zeer velen ervan overtuigd geraakt dat de aangegeven oplossing de ENIGE GEWELDDLOZE oplossing is voor de problematiek van de onmenselijke apartheid. Een ieder die mee wil werken om die benoeming voor de Nobelprijs te steunen, kan zich melden bij de redactie. U kunt ook een financiële (aftrekbare) bijdrage voor dit doel storten op de rekening nr. 25.81.53.962 van LIFHAS, met de vermelding "Nobelprijs". We hopen hier in de toekomst nog op terug te komen.

MIGRATIE. (emi- en immigratie).

Er zijn in de verschillende landen allerlei acties aan de gang. Het aantal onderwerpen waaraan libertariërs iets kunnen doen lijkt wel oneindig groot. Er is op bijna elk gebied in onze maatschappij wel ergens geweldin-tiëring.

Toch is er behoefte aan een actie of project dat op meerdere plaatsen gelijktijdig loopt. Dit kan meer invloed uitoefenen, en het heeft het voordeel dat je onderling ervaringen kunt uitwisselen.

Alle aanwezige Reps waren het er over eens dat we daarvoor 1989 het onderwerp "MIGRATIE" zullen nemen.

Over de hele wereld zie je problemen voor mensen die in een ander land willen wonen of werken dan dat waar ze toevallig geboren zijn. Mensen worden met geweld van hun kinderen gescheiden en de grens over gezet. (zie ook WAT IS LIBERTARISME 2)

Toen we zondagavond het nieuws opzetten, hoorden we dat in Berlijn een "Uiterst rechtse" partij in de verkiezingen grote resultaten had bereikt. Een partij die alle buitenlanders er uit wil gooien. Dit gaf met het gevoel dat we een goede keus hebben gemaakt met het onderwerp voor 1989 (en misschien nog meer jaren).

Uw inbreng en ideeën zien we bijzonder graag tegemoet

Allerlei andere onderwerpen komen later nog wel ter sprake. Wel wil ik nog graag opmerken dat de receptie en het diner onder leiding van Jan Smid ook weer erg geslaagd waren. Nico Apeldoorn verzorgde een toespraak "MILIEU-PROBLEEM-OPLOSSINGEN" die uiteraard een interessante discussie uitlokte. Het was fijn uit de 5-minuten praatjes van de buitenlandse Reps te horen hoe het libertarisme zich in hun landen ontwikkelt.

WAT IS LIBERTARISME? 2

Libertarism has only a tiny ideology: "Thou shalt not aggress"

H.J. Jongen sr.

In het eerste hoofdstuk van deze rubriek hebben we het gehad over enkele gesprekken met personen die een geheel andere, verkeerde, mening hadden over het Libertarisme.

Iemand vond het Libertarisme extreem "rechts", terwijl een ander het extreem "links" vindt. Hieruit blijkt weer eens dat veel mensen niet goed raad weten met de libertarische filosofie. En dat terwijl die toch erg eenvoudig is. Als je het tenminste door hebt.

De oorzaak dat velen er niet goed raad mee weten, ligt bij hun opleiding en bij de voorlichting door politici en media. Politici en media weten vaak zelf niet precies waar ze het over hebben, en ik verdenk velen van hen dat ze de verwarring bewust in stand houden; het geeft hen de gelegenheid om vaag te zijn en bepaalde zaken in hun eigen voordeel uit te leggen.

Als je om nadere uitleg vraagt, blijkt vaak dat men met "links" iets bedoeld als communisme en socialisme. Met "rechts" heeft men meer moeite, en al snel valt het woord: fascisme. Als je dan zegt dat fascisme toch hetzelfde is als "nationaal-socialisme", weet men het helemaal niet meer, en men ontwijkt verdere verklaring.

Steeds weer blijkt dat het Nolan-schema dat we reeds eerder in de VRIJBRIEF bespraken, een einde kan maken aan deze verwarring.

Je kunt met behulp van dat schema op de eerste plaats zelf een goed inzicht in het politieke vlak krijgen. Maar het is ook een uitstekend middel om aan anderen duidelijk te maken hoe dat in elkaar zit. Als hulpmiddel daarvoor is door Marshall Fritz de bekende kleinste politieke quiz ter wereld ontworpen. In een volgend artikel in deze serie zullen we daar nog wel eens op terug komen*.

Net als ik de vorige keer nader ben ingegaan op de opmerking over rechts, zal ik vandaag de opmerking over links wat meer belichten.

We hadden bezoek van een vriend, een gepensioneerd technicus. Deze vond het Libertarisme zo "extreem links".

Op de vraag om eens te vertellen waarom hij dat vond, antwoordde hij: "Wel dat is nogal duidelijk, jullie willen de grenzen wagenwijd open zetten voor iedereen, jullie willen vrije drugs, en je wilt het leger afschaffen, om maar een paar dingen te noemen."

Het is moeilijk om een begin te vinden aan een antwoord op al die verkeerde, halfware, en dus foutieve, opmerkingen. Gelukkig dacht ik op tijd aan de stelling van Karl Hess:

**Libertarianism has only a tiny ideology:
"Thou shalt not aggress".**

Eenvoudig: GIJ ZULT GEEN AGRESSIE PLEGEN.

En weer was mijn gesprekspartner het daar helemaal mee eens.

Het is zeer opvallend hoeveel mensen het daar mee eens zijn en dit toch niet konsekwent in hun leven toepassen.

Echter door dit principe te bespreken, waren we wel op dezelfde golfengte gekomen en konden we vandaar uit samen verder gaan.

We besloten om eerst het immigratie punt te bespreken.

Ik vroeg hem of hij niet vond dat, als hij dat wilde, hij dan bijvoorbeeld in Spanje aan de Middellandse Zee zou moeten mogen wonen. Het antwoord was: "Natuurlijk moet dat mogen, maar dat is iets heel anders. Ik zou dan namelijk de mensen daar niet tot last zijn en ik zou in mijn eigen levensonderhoud voorzien".

Uit het antwoord blijkt dat er (minstens) twee zaken door elkaar gehutsels werden. Het immigratiepunt, en het punt dat aan immigranten zoveel vergoedingen worden betaald. De verhalen daarover zijn veelvuldig, en die hoef ik hier niet te herhalen.

Het bezwaar bleek na enige discussie terug te brengen te zijn op die uitkeringen, en niet op het vrije verkeer van mensen op deze aarde.

Sterker nog is dat heel veel immigranten afkomen op de overvloedige voorzieningen die ze kunnen genieten door naar een Europees land te komen.

Zonder al die voorzieningen zouden zeer veel immigranten niet eens komen, en zou het probleem alleen daardoor al tot een fractie worden gereduceerd (Nog los van de besparingen die het op zou leveren doordat minder ambtenaren zich er meer hoeven bezig te houden).

Om welke reden mensen naar een ander land willen gaan, doet dan ook niet meer ter zake.

Op dit moment lijkt het er op dat immigranten in de EEG wel toegelaten worden om politieke redenen, maar niet om economische redenen.

Als met economische redenen bedoeld wordt dat de betreffende persoon uit de staatsruif komt schrikken, en dus profiteert van belastinggelden die voortkomen uit opbrengsten van productie van anderen, is dat inderdaad af te keuren.

De oorzaak daarvan ligt echter bij het beschikbaar stellen van die uitkeringen. Mensen die in landen wonen met slechte omstandigheden horen daarvan en worden erdoor verleid.

Hierdoor komen we echter weer op een ander punt, namelijk dat van de belastingen, en dat is een onderwerp op zich. We moeten ons nu bij het onderwerp immigratie op zich houden.

Als een persoon in een ander land betere mogelijkheden ziet om zijn leven vrijer en/of aangenamer te leven, dan is dat ook een economische reden, en deze is in liberarische opvattingen een heel acceptabele. Het is zelfs positief te ervaren dat een mens zijn omstandig-

heden wil verbeteren want als hij dat op een eerlijke en rechtvaardige manier doet, profiteren daar ook weer vele anderen van.

Na deze analyse was het bezwaar van mijn vriend tegen de Libertarische stelling dat ieder mens vrij moet zijn om te gaan en staan waar hij wil op deze aarde, weggenomen. Hij vindt nu ook dat vrije verplaatsing hoort tot de vrijheid van het individu.

Uiteraard geldt deze stelling alleen maar zolang de "immigrant" geen inbreuk maakt op de rechten van een ander. Zolang hij geen agressie pleegt!

Ik heb alle zijwegen van dit gesprek niet belicht om het stuk niet te lang te maken. Het is nu zelfs al zo lang geworden dat ik over de andere "jinkse" bezwaren van mijn vriend, namelijk de drugs en het leger, een volgende keer wil terugkomen.

* Deze kleinste politieke quiz ter wereld kunt u aanvragen bij de redactie.

vervolg van pag. 5

De houding van de Zuidafrikaanse regering.

Het is onwaarschijnlijk dat de Zuidafrikaanse regering iets ondernemen tegen deze strategie, en wel omdat:

- Het daagt het gezag van de regering niet uit.
- Het satndpunt ten aanzien van sancties en desinvestering ligt dicht bij dat van de regering.
- Het dient om de vrije markt te stimuleren en heeft een positief effect op de economie als zodanig.
- Terugdringen van armoede zal een positief gevolg hebben voor de problemen in de zwarte woongebieden.
- Het stimuleren van de handel zal de betalingsbalans van Zuid-Afrika ten goede komen.

Uitvoering en controle

Er moet een instantie komen om aanmeldingen voor deelname aan het plan op waarde te toetsen en om deelname niet onevenredig te laten zijn aan de winstmogelijkheden en middelen van ieder deelnemend bedrijf - met andere woorden de mate waarin het bedrijf kan beantwoorden aan de vereisten van het plan. Het is de taak van experts om de benodigde lijst van rechten en plichten vast te stellen. De controle op de naleving ervan door de individuele bedrijven zou ondernomen kunnen worden door een van de volgende organisaties:

- * een speciaal daarvoor opgestelde 'watchdog' instantie,
- * het Instituut voor Accountants in Zuid-Afrika, of
- * speciaal opgeleide personeelsvertegenwoordigers.

Andere mogelijke voordelen

Het proces zou het begin kunnen betekenen van een toekomstig geïntegreerde samenleving in Zuid-Afrika, de integratie van culturele waarde-systemen en van contact tussen de verschillende etnische groepen.

Het zou grootse gevolgen kunnen hebben voor alle staten van het subcontinent Zuidelijk Afrika, die door coöperatie mee kunnen profiteren van de voordelen.

Het plan biedt aan andere landen de mogelijkheid een positieve bijdrage in hun buitenlandse politiek te leveren voor Zuid-Afrika - dit in tegenstelling tot de negatieve koers die hen wordt opgedrongen door de sancties/desinvestering lobby.

In het licht van de internationale economie gezien is het beslist een voordeel als Zuid-Afrika op een democratische manier bevrijd wordt zonder dat haar economie vernietigd wordt.

Conclusie

Inherent aan het hierboven geschetste plan zijn een aantal politieke, sociale en economische obstakels en er valt natuurlijk van alles aan te verbeteren. Daarom leg ik er de nadruk op dat de doelstellingen en uitgangspunten van het plan bedoeld zijn als kader voor een werkbaar alternatief actieplan tegen desinvestering/sancties. Discussie hierover is welkom, evenals suggesties voor verbetering.

LEVERKUSEN CONFERENTIE 24 tot 27 oktober 1988

Sovjet Afrikadeskundigen, vertegenwoordigers A.N.C. en Academici uit Zuid Afrika discussiëren over hun vroegere en toekomstige banden.

Samenvatting: W. van Hulten

Het verslag van Frances Kendall, een van de aanwezigen op deze conferentie, geeft een overzicht van alle ter sprake gekomen aspecten. Er wordt een verkorte weergave gegeven van de lezingen en tevens wordt er veel aandacht geschonken aan de manier waarop de besproken zaken op haar, als libertariër, overkwamen. (Voor verklaring van de afkortingen zie eind artikel).

Een van de meest opvallende zaken was dat de mensen uit Rusland hier voor het eerst in contact kwamen met blanke Zuid Afrikanen, terwijl de Zuid Afrikanen op deze conferentie nooit met Russen contact hadden gehad. Beide groepen bleken volslagen foutieve beelden van het andere land te hebben. In de mening van Frances Kendall is de grote betekenis van deze ontmoeting een nader tot elkaar komen van de standpunten; een weten dat er meer dan de door de diverse overheden geventileerde opvattingen bestaan, zelfs van meer belang zijn dan de overheidspropaganda doet vermoeden.

Er waren 21 Zuid Afrikanen, waaronder vijf academici uit Stellenbosch, twee van RAU en twee van UCT, verder Mark Swilling en Lawrence Schlemmer van de "Centre for Policy Studies" in Wits; John Barratt van het SA Institute of International Affairs; Wynand Malan van de NRP; Beyers Naude, voormalig Secretaris Generaal van de SA Council of churches; Alex Boraine en Van Zyl Slabbert van de IDASA; Leon Louw van de Free Market Foundation; Dawid van Wyk, Voorzitter van de Indaba; twee journalisten en Frances Kendall. Verder waren er: Heribert Adam, co-auteur van SA Beyond Apartheid; Breyten Breytenbach, verbannen Afrikaans poëet; en Theo Hanf, auteur van South African Prospects for Peaceful Change.

De ANC delegatie bestond uit: Thabo Mbeki van het ANC National Executive Committee; Johnny Makatini, ANC gedslegerde bij de U.N.; Simon Makane, ANC NEC; en Joe Slove, NEC en SACP.

Voor de Sovjet Unie (SU) waren er: Sergei Borisov van de afdeling Afrika van het Navosti Press Agentschap; Irina Filotova, Dr. in de geschiedenis; Vasilij Solodovnikov, vice voorzitter van het Sovjet Afro-Azie Committee; en Vyatcheslav "Slava" Tetekin, adviseur van het Afro-Azie Solidariteits Committee.

In de lezing van Deon Geldenhuys werd de visie van de Zuid Afrikaanse (SA) regering op de SU gegeven.

Al voordat zij aan de macht kwamen was men in de NP overtuigd dat de SU een bedreiging voor de blanke beschaving en het Christendom in Zuid Afrika was. Daarom werd zodra zij aan de macht kwamen de Suppression of Communism Act, 1950 aangenomen, waarin de C.P. van SA en het Communisme onwettig werden verklaard. De definitie van communist was: het brengen van politieke, industriële, sociale of economische verandering binnen SA door onwettige acties. Toen tijdens de 2e Wereldoorlog Rusland aan de kant van de Geallieerden kwam gaf dat als probleem dat de anti-communistische denkbeelden tegen de algemeen geldende politiek in de wereld kwam te staan. Hieruit kwam de opvatting voort dat de onrust een door het communisme geïnspireerde actie was om de politieke orde omver te werpen. Guerilla oorlog in Angola en Mozambique en ook wel in Rhodesia en de opzet van SWAPO werden als bevestigingen gezien van deze denkbeelden. Na de 70-tiger jaren ontstond er zowel binnen als buiten SA uitgebreide onrust en vijandigheid over de apartheid. Sinds eind 1987 lijkt de regering, mede door een veranderde houding van de SU, zijn visie op de SU te veranderen. Als oorzaken hiervan worden (in het kort) de volgende redenen aangevoerd.

De SU economie is in grote moeilijkheden; hierdoor gedwongen heeft men als nieuwe pragmatische aanpak gevonden dat onderhandelen voordeliger is, en een economisch kapot SA zou wederom een grote last voor de SU kunnen worden en dat kan de SU zich momenteel niet meer verantwoorden.; De SU begint zich te realiseren dat de macht van de blanke minderheid niet op het punt van instorten staat, en dat deze blanke minderheid ook een absolute noodzaak zal blijven om het land op een behoorlijk pijl te houden.; Derhalve poogt men toenadering te brengen tussen de blanke en zwarte Zuidafrikanen.; SA accepteert het feit dat de SU een stabiliserende rol in SA zou kunnen spelen, want beide hebben belang bij het oplossen van de conflicten in Angola en Namibia. Beide landen lijden aan dezelfde kwaal: de elite is "getrouwd" met sterk verouderde ideologiën, en extreme stereotiepen van elkaar moeten over deze problemen onderhandelen. Hoewel Pretoria sterk anti-communistisch blijft ziet het geen problemen meer om tot een bepaalde verstandhouding met de SU te komen over geschillen hen beide betreffend. Ook kan de SU een matigende invloed op het ANC uitoefenen. Hoewel de SU-SA ver-

houding hoopgevend is, is er echter toch een groot gevaar wanneer we de kans beschouwen dat de initiatieven van Gorbatsjov ontsproten.

Door Irina Filatova werd een historisch overzicht gegeven van de opvattingen in de SU over SA. Voor de Boerenoorlog was er weinig over SA bekend. Tijdens die oorlog stond het publiek in Rusland geheel achter de Boeren. Na de Oktober Revolutie meende men dat de Wereld Revolutie niet lang op zich zou laten wachten. Er was toen alle aandacht voor de werkende klasse in Afrika en de Oriënt. Tot ver in de 20-er jaren was de aandacht op de blanke arbeiders in SA gericht: toen besloot de Comintern dat de zwarte werkers de meerderheid van de geëxploiteerden bevatte. Toen werden de contacten gelegd met het ANC, d.m.v. de leider J. Gumede. Ook in deze tijd was men in de SU niet bekend met wat er onder de bevolking van SA leefde. Hoewel in de 2e Wereldoorlog diplomatieke banden met SA werden aangeknoopt, werden deze weer verbroken, en wel na het sluiten van het Sovjet Consulaat door de SA regering, met als argument: Het uitdrukken van een politiek protest tegen rassendiscriminatie. Het gevolg hiervan was dat er in de SU helemaal geen informatie meer over SA binnenkwam. Boeken uit SA kwamen er vrijwel niet in de SU binnen. De meeste studies over Afrika werden gedaan naar de gang van zaken in de nieuwe zelfstandige Afrikaanse staten en enige studies over sociale etnische en historische zaken in SA. Over politieke problemen werd vrijwel niet gesproken. Trouwens academische studies hadden in het algemeen vrijwel geen invloed op de populaire opvattingen over SA. De massa media gaven het nieuws zodanig dat er alleen meldingen doorkwamen van gevechten tussen blanken en zwarten. Zwarte politie was er nooit in de beelden te zien. Sedert kort komen er nu ook andere berichten over de gang van zaken in SA door in de SU. Tot een beter begrip van de situatie draagt ook het feit bij dat er momenteel boeken uit het Zuidafrikaans in het Russisch vertaald worden. Hoewel de SU nu veel opvattingen over SA kent, is men er algemeen sympathiek met de strijd tegen de apartheid.

Sergei Borisov merkt op dat de SU in een poging om voor de anti-apartheid strijd te propageren, de zaken zodanig heeft gesimplificeerd dat er nu, sinds er een verscheidenheid aan informatie beschikbaar is, heel wat verwarring over dit onderwerp is ontstaan. Nu leest men over het bestaan van Buthelezi, de zwarte bourgeoisie, de IDASA en de PFP. De politiek van glasnost bevordert dit soort voorlichting, hoewel dit door het gebrek aan objectiviteit van vroeger nogal eens tot verwarring leidt. Ook nu geven de massa media nog zeer weinig nieuws over de economie, vakbonden, onderwijs, wetenschap, cultuur of kerken. Zij geven wel toe dat President Botha een realistisch politiek jegens Angola en Namibia is gaan voeren, maar zij

blijven wel sceptisch over zijn motieven en de mogelijkheid van een spoedige oplossing in SWA (Namibia).

Hij beklemtoonde het feit, dat hoewel de restricties op de publikaties in Rusland sterk verminderden, er daarentegen in SA als maar grotere restricties t.o.v. publikaties worden doorgevoerd. Als gevolg hiervan worden alle opmerkingen uit de SU die het SA regiem welgevallig zijn breed uitgemeten, maar komen de opmerkingen die kritiek inhouden niet aan bod. Veel zou kunnen verbeteren wanneer de mensen van beide landen over en weer bij elkaar op bezoek zouden kunnen gaan en de werkelijkheid met eigen ogen aanschouwen.

Frances Kendall zegt in haar verslag over de vijf Russische deelnemers aan het congres dat een beoordeling van hun gedrag veel belangrijker is voor het vormen van een goed beeld dan alleen maar te luisteren naar wat er gezegd wordt door iedereen. Kendall vond dat het allen intelligente mensen zijn die zeer weetgierig waren over alle aspecten van het leven in SA. Zij probeerden alle mogelijke informatie over de SA te verzamelen. In de SU had de informatie slecht bestaan uit kranteknipsels van en over het ANC en gegevens uit buitenlandse persrapporten. Ze waren alle vijf in Afrikaanse landen geweest, maar een bezoek aan SA was nog altijd niet mogelijk geweest, omdat de SU bang is dat zo'n bezoek uitgelegd zou kunnen worden als een vorm van toegeven aan de houding van de SA regering. Rede te meer om alle drukwerken die door de deelnemers van dit congres werden aangeboden gretig in ontvangst te nemen.

Professor Solodovnikov en Iordansky zijn mensen van de oudere generatie; Irina, Slava en Sergei zijn echter 30-ers. Irina was de enige van hen die geen lid van de Communistische Partij is, maar zij werd wel door de anderen als hun zwaargewicht intellectueel beschouwd. De gesprekken en discussies met en tussen deze mensen waren spontaan en levendig mede doordat ze het soms openlijk met elkaar oneens waren.

Verbazingwekkend was vooral hoever deze Russen dezelfde waarden erkenden als Frances. Zo was het commentaar op een gesprek waarin Frances haar visie als Libertariër verdedigde nl. dat wanneer ieder individu in zijn eigen belang handelt dat handelen van alle individuen samen duidelijk in het belang van het totaal (de gemeenschap) zal zijn: "Het klinkt alsof Gorbatsjov aan het woord is."

Sergei Borisov vertelde vervolgens het volgende: In een landje midden in de Sahara besloot men, na de zoveelste staatsgreep, om het socialisme maar een kans te geven. Omdat er in dat land niemand te vinden was die wist hoe zoiets moest, werd de hulp van Moskou ingeroepen. De man van het Centraal Planbureau die toen door Moskou gestuurd werd, werd bij aankomst onmiddellijk met vele vragen bestormd. Op de vraag:

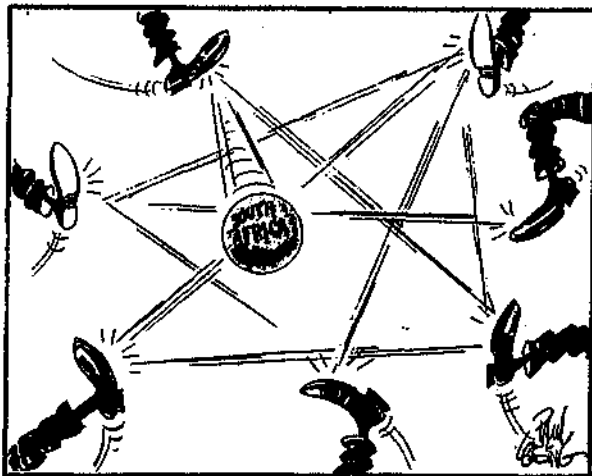
"wat gaat er gebeuren wanneer we Uw adviezen gaan uitvoeren?" was het antwoord: "De eerste drie jaar zal er niets gebeuren; in het vierde jaar zal er een enorm tekort aan zand ontstaan."

Een grote overeenkomst tussen de SU en SA die Frances opviel was dat beide landen geregeerd werden door maximaal autoritaire regeringen (de een links en de ander rechts), waarbij het verschil tussen links en rechts echter voor een groot deel verloren ging. Nu komt er in beide landen, vanuit de bevolking de eis tot democratisering. Beiden landen verkeren in een economische noodsituatie en geen van beide lukt het om alle in hun land wonende bevolkingsgroepen een nationale identiteit op te leggen, waardoor er rust in het land kan ontstaan. Frances had het idee dat het typisch was voor SA dat er algemeen een herwaardering plaatsvindt over "verouderde" stereotypen, zoals democratie, vrijheid, rechten, rechtspraak etc. In de SU gebeurt dat echter ook, en zo mogelijk nog intensiever. Zij is ervan overtuigd dat de glasnost een nieuwe golf van intellectuele activiteiten in de SU oproept die niet tegen te houden zal zijn. (Voor mijn gevoel geldt dit momenteel echter evenzeer voor SA waar ook door verscheidene groepen zwarten wordt meegedacht over een goede oplossing. Extreme (zwarte) groepen stellen zich al wat gematigder op. Gezien de grote verbreiding van deze ideeën onder de gehele bevolking is ook hier een niet te stuiten proces aan de gang. VH)

In het volgende nummer van de Vrijbrief zal een verslag over de rest van dit congres verschijnen. Gezien het belang van wat op dit congres meen ik dat een uitgebreide verslaggeving op zijn plaats is. (red.).

Afkortingen:

- RAU: Ransse Afrikaanse Universiteit Johannesburg
- UCT: University of Cape Town
- NRP: New Republican Party
- ANC: African National Congress
- NP: Nationale Partij
- PFP: Progressive Federal Party
- UDF: United Democratic Front
- COSATU: Council South African Trade Union
- SAYCO: South African Youth Congress
- IDASA: Institute Democratic Alternatives of South Africa
- NEC: National Education Crises Commission.

Voetbal is de meest populaire sport aan het worden

De drie delegaties in Leverkusen

DE 2 VAN BREDA DE 85 VAN DE TWEDE KAMER EN DE 10 VAN DE REGERING

Drs. J. Smid, Rotterdam, 27 januari 1989

Op 27 januari 1989 zijn twee oorlogsmisdadigers, die jarenlang door de nederlandse overheid zijn vastgehouden, vrijgelaten en teruggezonden naar Duitsland.

Tesamen met de kwestie of en eventueel wie van de regering op de begrafenis van Hirohito acte de presence zal geven, heeft het opnieuw voorstellen "de twee van Breda" vrij te laten veel wonden opengereten en veel herinneringen en lead bij grote delen van de bevolking op doen wellen. Vermoedelijk dacht het kabinet: de Hirohito-kwestie heeft veel beroering teweeg gebracht; de vrijlating van de twee kan er wel bij.

Het voorstel tot vrijlating werd in de Tweede Kamer door 85 leden gesteund en door 55 leden, tevergeefs, bestreden. Enkele argumenten die gehoord zijn om de twee vrij te laten:

- voorkomen dat iedere keer opnieuw de vraag "of ze vrij gelaten moeten worden" wordt gesteld;
- schop ze uit Nederland, dan zijn wij ze kwijt;
- laten we niet langer belasting betalen voor onderhoud, verzorging en gevangenschap van deze twee.

De dagen voor de Tweede Kamer's besluit, de dag zelf en sindsdien hebben velen opnieuw de pijn, ellende, woede en verdriet gevoeld die samenhangen met de Tweede Wereldoorlog en wat mensen is aangedaan door de Nazi's.

Op Radio Rijnmond waren meerdere luisteraars te horen die zeiden ziedend te zijn op de regering en voor goed alle vertrouwen in de overheid te hebben verloren.

Dit is voor een Libertarier geen verrassende gedachte. Integendeel. De geschiedenis staat bol van de wapenfeiten en historische data betreffende geweld tegen mensen, veelal door/dankzij/ondanks overheden be- gaan.

Het was een overheid die de ellende van de Tweede Wereldoorlog initieerde. Het was een Britse overheid die een Britse stad liet bombarderen om daarmee te voorkomen dat Duitsland zou weten dat haar geheime code gebroken was. Het was een Amerikaanse overheid die de Oost-Europese landen aan de Sovjet Unie verkocht. Genoeg over over(bodig)heden.

In het volle besef voorbij te gaan aan de hevige gevoelens van verdriet en woede, samenhangend met de kwestie van de twee van Breda, wil ik in dit artikel de principes duidelijk maken.

Hoe zou je vanuit de Libertarische filosofie de kwestie van de twee van Breda analyseren?

Allereerst: een ieder die geweld initieert verspeelt daarmee het recht op zijn eigen leven. Dit vloeit voort uit het Libertarisch axioma: respect voor ieder individu, voor zijn leven, vrijheid, en eigendom. Het axioma houdt logischerwijs het Libertarische gebod in: geen geweldsinitiatie (noch dreigen daarmee): Thou shalt not aggress.

(De mate van straf is een andere kwestie, evenals welk belang aan bijkomende factoren, zoals milieu, psychische gesteldheid e.d. gesteld wordt).

Oorlogsmisdadigers is een vreemd begrip. Geïmpliceerd wordt dat je gewone oorlogsvoering hebt en misdadige oorlogsvoering. Er zijn meestal grote verschillen in de mate van ellende die veroorzaakt wordt, maar het feit blijft: ieder oorlog heeft geweldsinitiatie betekend.

De twee van Breda hebben zich in ieder geval schuldig gemaakt aan zeer grote geweldsinitiatie, buiten het oorlogsgebeuren alleen al. Hun recht op leven hadden ze daarmee verspeeld. Ze hadden rechtsgeldig gedood kunnen worden (en moeten worden). Dat is toen niet gebeurd; gratie werd verleend. Vervolgens zijn ze tientallen jaren in bewaring gehouden, waarbij voor voedsel, (medische) verzorging, warmte, bescherming, enz. is gezorgd.

De Libertarische rechtsfilosofie stelt verder dat iemand die geweld heeft geïnitieerd zijn slachtoffer moet vergoeden (voorzoover mogelijk) voor schade ondergaan (materieel, lijfelijk, en psychisch). Dit laatste is zeker niet gebeurd - zelfs geen armoedige poging tot welke vorm van "goedmaking" of "vergoeding" is van die twee geëist. Het is verder belachelijk wanneer een gedetineerde niet werkt voor zijn onderhoud (ook tijdens zijn gevangenschap). Voorzoover bekend hebben deze twee een "renteniersleven" geleid.

De Libertarische principes toegepast op de kwestie.

Duidelijk maken hoe ze overtreden zijn door de twee van Breda, als de 85 van de Tweede Kamer, als de 10 van het kabinet.

Het zou volgens Libertarische rechtsfilosofie haast ondenkbaar zijn dat de twee van Breda in leven waren gelaten. Het zou volgens de Libertarische rechtsfilosofie onmogelijk zijn dat deze twee ooit vrijgelaten waren. Het was tevens ondenkbaar geweest dat anderen bestolen zouden worden (via belastingen) om deze twee zo lang en goed in leven en bewaring te houden.

Nu ze weer vrij zijn staat het een ieder vrij te doen wat hij wil met deze twee. De reacties van velen peilend waren de twee zekerder van hun leven toen ze nog opgesloten waren. Degenen die eventueel één van deze twee zou doden loopt uiteraard het risico zelf gestraft te worden met gevangenneming.

Genoeg over die twee.

Nu nog de 85 van de Tweede Kamer.

LIBERTARISCH LEVEN

Louis van Stekelenburg

Deze rubriek werd destijds opgezet met de idee aandacht te geven aan culturele aspecten in het libertarisme. De schrijver kan zich verwijten dat hij nogal eens afdwaalde en over andere onderwerpen schreef. Centraal stond evenwel steeds het thema: 'We hoeven niet op het ideale politieke milieu te wachten om als libertariër van het leven te genieten'

Naast de gewaardeerde bijdragen van de kringen vind ik nog steeds dat er meer gelegenheden moeten komen waar ook genodigde niet-libertariërs kunnen genieten. Avonden en bijeenkomsten zonder theoretische bespiegelingen, gelegenheden waar de gezelligheid voorop staat. Dat het geheel toch een libertarisch tintje krijgt spreekt voor zich. Zo gauw libertariërs bijeen zijn, is het niet te voorkomen dat er wordt gediscussieerd.

Het streven is naar ontspannen, ongestructureerde discussies waar voor introducees ruimte is om van gesprekspartner te wisselen als de ideeën voor hen te abstract worden of de sprekers te fanatiek.

De libertarische praktijkweekenden (zie agenda) elders in deze Vrijbrief bieden een kader waarin dit mogelijk is. Libertariërs wordt gevraagd een actieve bijdrage te leveren ter verhoging van de gezelligheid.

(Mijn opvattingen over politiek en overheid kan men elders vernemen). Door te kiezen voor het in vrijheid stellen van de twee zeggen de 85 een zeer grove mate van geweldsinitiatie niet (alsnog) te willen straffen. Integendeel. Impliciet betekent dit dat een (meervoudige) moordenaar grote kans loopt straf te ontgaan (laat staan dat er sprake van vergoeding zou zijn). Het principe van rechtvaardigheid, rechtsgelijkheid en rechtszekerheid werd hiermee wederom geschonden. Hiermee plegen de 85 van Den Haag nogmaals geweldsinitiatie.

En nu nog de Tien van het Kabinet.

Deze hebben voorgesteld (of hebben zich accoord verklaard met het voorstel) de twee van Breda vrij te laten. Hiermee hebben ze de 85 de gelegenheid gegeven en aangespoord tot goedkeuring van geweldsinitiatie.

PS Soms lijkt het alsof tegenstanders van het Libertarisme meer doen om de ongeloofwaardigheid van het collectivisme (en één van haar uitingsvormen: overheid) aan te tonen, dan waar alle Libertarische acties en activiteiten bij elkaar toe in staat zijn.

De organisatoren denken hierbij aan een sketch, een lied, een voordrachtje, desnoods het vertellen van een mop. Introducees wordt niet om een dergelijke bijdrage gevraagd. Ze zijn echter van harte uitgenodigd mee te doen als ze daar zin in hebben.

Het eerste weekend gaat op 9 juni van start. Wanneer u ook van mening bent dat Libertariërs niet op politieke hervormingen hoeven te wachten om meer van het leven te genieten, zij het in kleinere kring, dan bent u met uw gasten welkom. Een advies echter, meldt u snel aan want de accommodatie is beperkt.

vervolg van pag. 18

Maar terwijl een dergelijk tegenvoorbeeld een kwantitatieve theorie ontkracht, geldt dit geenszins voor een kwalitatieve benadering die een vervlechting van de mogelijke oorzaken vooropstelt en een weerlegging ook veel moeilijker maakt.

1. B. BOUCKAERT, Het casino van de welvaartstaat in: Politieke Dokumentatie, 1982, nr 105 - 106, p. 151.
2. Does Economic Sclerosis Set In With Age? An Empirical Study Of The Olsen Hypothesis, in: Kyklos, 1988, Vol. 41, Fasc. 3, pp 397 - 417.

22 APRIL ROTTERDAM TREFPUNT

Tevens uitreiking:

AWARD 1988

Op 22 april zal in Rotterdam een TREFPUNT georganiseerd worden waarop tevens de LITERTARIAN BENELUX AWARD 1988 zal worden uitgereikt.

DR. FRANK VAN DUN

zal spreken over MILIEU-OPLOSSINGEN.

Aanvang: 14.00 uur

Plaats: CLUBZAAL, Engels in GROOTHANDELSGEBOUW
DINER na afloop.

U kunt zich nu opgeven (of nadere informatie krijgen) bij:
W. van Hulten, Postbus 680, SCHIEDAM (telefoon 010 - 426.27.24)

MYTHE 12

De Verenigde Staten draaien op voor de kosten van de vrije handelsmarkt

FEIT: De VS zijn en waren in de geschiedenis altijd zeer protectionistisch

De VS hebben voor duizenden artikelen invoerrechten en andere invoerbelemmeringen en deze zijn met de jaren alleen maar meer belemmerend geworden.

Een sumiere lijst van importbeperkingen omvat kleding, textiel, staal, vlees, suiker, groenten, motorfietsen, champignons, auto's, fietsen en zelfs wasknijpers.

De Amerikaanse invoerrechten zijn over het algemeen hoger dan de Japanse; het aantal niet aan invoerrechten onderhevige belemmeringen, zoals invoercontingenten is ongeveer gelijk aan de Japanse.

Maar daar waar Japan de invoer verruimt is de Amerikaanse handelspolitiek steeds protectionistischer geworden. Sinds 1983 zijn er contingenten ingesteld voor 200 soorten textiel en kleding importen uit 23 landen. De suikercontingenteringen zijn sinds 1982 steeds beperkter geworden, waardoor de prijzen voor de consumenten opliepen en waardoor toch al zwakke Latijns-Amerikaanse landen en Azië het nog moeilijker kregen. Na jaren van nutteloze bescherming van de staalindustrie, zijn door onderhandelingen nieuwe contingenten vastgesteld om importen uit Europa, Zuid-Amerika en Azië te beperken. Het resultaat daarvan bestaat uit hogere prijzen voor de consumenten en voor de Amerikaanse industrie, die van goedkope importen afhankelijk is om concurrerend te blijven.

Protectionisme is een "speciaal-belang" wetgeving van de slechtste soort. Het legt de consumenten een steeds zwaardere belasting op om het nationale bedrijfsleven te beschermen tegen de vrije concurrentie die juist de VS tot 's werelds grootste industriële natie maakte. Concurrentie komt de afnemers alleen maar ten goede en is een gezonde reden voor het bedrijfsleven om steeds efficiënter te gaan werken. De Amerikaanse industrie wordt daardoor gedwongen betere producten te leveren dan de buitenlandse of zij riskeren hun marktposities te verliezen. Heel veel Amerikaanse bedrijven hebben op de uitdaging van de vrije concurrentie gereageerd door de beste producten te fabriceren tegen de laagste prijzen, die heden ten dage in de hele wereld te vinden zijn. Op deze industrieën kan men terecht trots zijn.

Jammer genoeg zijn er andere industrieën, die het makkelijker vinden om tegen de buitenlandse concurrentie te strijden door miljoenen dollars te besteden om in de politiek te lobbyen voor importbeperkingen. Zo dit deze bedrijven op korte termijn zou bevoordelen, is het enige goede middel om de achterblijvende industrie te redden om de concurrentie het hoofd te bieden door te zorgen voor kostenbesparingen, en kwaliteitsverbetering en door die artikelen te produceren die iedere Amerikaan vol trots zal kopen.

SCHADUWKABINET IN OPRICHTING

Ciska de Wilde, 010 - 4186674

Een aantal mensen is bezig een libertarisch schaduwkabinet op te zetten. Als u geïnteresseerd bent, kunt u op 15 februari naar de bijeenkomst te Echteld komen (Ooissestraat 4, dhr. L. Jongen). Hieronder volgt een korte uiteenzetting van de bestaande ideeën.

WAT IS HET

Een groep mensen ("ministers"), die elk een specialiteit hebben ("departement") en samen het kabinet vormen.

Eike minister volgt de gebeurtenissen in het nieuws en geeft commentaar in bijv. een persbericht.

VOORDELEN

Op deze manier is het mogelijk snel en consequent te reageren op de actualiteit. De libertarische zienswijze wordt in het nieuws gebracht op een toegankelijke manier. Voor de leden van het kabinet zelf is het een goede training in het denken met en over de basisfilosofie.

HET DOEL

Het zo veel mogelijk bekend maken van het schaduwkabinet en daardoor het onder de aandacht kunnen brengen van libertarische ideeën, door het regelmatig openbaar maken van onze mening.

DE METHODE

Dit kan bereikt worden door:

- het als geheel en als individu reageren in alle media
- regelmatige bijeenkomsten (telefoon, modem)
- het instelling van een PR-persoon als coördinator, die zorg draagt voor het verzenden van stukken, het bewaken van het budget en het bijhouden van de resultaten.

DE NAAM

De naam moet een zo groot mogelijke publiciteitswaarde hebben. Een vriendelijk verzoek aan allen die hiervoor een idee hebben: wilt u dit doorgeven aan de redactie of aan ondergetekende?

EN NU?

De eerstvolgende bijeenkomst voor alle geïnteresseerden is op woensdag 15 februari in Echteld, Ooiestraat 4 (gelegen aan de A15 even ten oosten van Tiel).

BOEKRECENSIE

NEO-LIBERALISME

door Dr. G. Meijer

W. van Hulst

Onlangs verscheen bij Van Gorcum (Assen, Maastricht) het boek Neo-Liberalisme door Dr. G. Meijer met als sub-titel: "Neo-liberalen over economische orde en economische theorie".

Prof. Dr. F. Hartog heeft een voorwoord in dit boek geschreven.

Volgens Prof. Hartog verschijnt dit boek op een geschikt moment. Doordat de theorieën van Keynes van betrekkelijke betekenis blijken, raakt de wereld in een vacuüm. Dit boek nu is een goede leidraad om dit vacuüm op te vullen. Voor zowel economen als politici is het een noodzaak deze theorieën te kennen indien men over de stromingen een oordeel wilt vormen.

Dr. Meijer heeft zijn studie zeer breed opgezet en geeft in literatuur-lijsten in dit boek de lezer een goede weg om deelgebieden nader te bestuderen.

Het Neo-liberalisme is een van de weinige economische richtingen die niet de economie als een op zichzelf staand fenomeen ziet, maar deze ziet als de opstelling van het handelen van alle individuen. Manipuleren van de economie houdt derhalve manipuleren van individuen in (en die individu laat zich slechts tot op zekere hoogte manipuleren, zodat daardoor de voorspelbaarheid van economische manipulatie vrijwel onmogelijk wordt).

Omdat een totaalstudie teveel zou worden heeft Dr. Meijer zich in dit boek beperkt tot de economische theorieën. De verdere filosofische gedachten van de Neo-liberalen alleen daar noterend, waar dat voor een goed begrip van de materie noodzakelijk is.

Duidelijk wordt al heel snel dat Neo-liberalisme geen ander woord voor Libertarisme is. Ten onrechte horen we soms (b.v. in België) over het Libertarisme spreken als van het Neo-liberalisme. In Zweden wordt het Zweedse woord over Neo-liberalisme echter officieel door de Libertariërs voor het (Zweedse) Libertarisme gebruikt.

Het Neo-liberalisme heeft wel veel met het Libertarisme gemeen. Beide bezien de totale maatschappij als geheel en stellen de individu centraal en hebben een allesomvattende filosofie. Hoewel het Neo-liberalisme zich uitspreekt tegen staats-interventie in de economie meent men wel dat de overheid met bepaalde maatregelen moet zorgen voor een goed functioneren van de vrije markt, omdat een vrije "vrije markt" huns inziens niet altijd goed werkt.

In zijn boek behandelt Dr. Meijer de hoofdkenmerken en de geschiedenis van het Neo-liberalisme in kort bestek, maar desondanks zeer conscientieus. Daarna gaat hij op de vele aspecten van het Neo-liberale denken van de economie in.

Aan het eind van het boek geeft hij een aantal kritische kanttekeningen over dit economisch-politieke stelsel.

Overbodig is wellicht om op te merken dat we op diverse plaatsen kunnen lezen dat het Neo-liberalisme Het Libertarische Laissez Faire kapitalisme als te ongebreideld ziet en derhalve niet bruikbaar. Al met al geen echt Libertarisch verhaal, maar wel een opvatting die voor 90% kan leveren wat de Libertariërs voorstaan.

Natuurlijk vinden we op diverse plaatsen de visie van het Neo-liberalisme op de theorieën van Keynes c.s. Ook wordt de realiseerbaarheid in de praktische toepassing beschouwd.

Ik kan de lezing van dit boek ten eerste aan alle Libertariërs aanbevelen, en zoals al eerder gezegd: een must voor politici en economen.

Het boek is te bestellen door het zenden van een Eurocheque/betaalkaart van f 65,- en f 4,50 (verzendkosten) aan LIFHAS? P.B. 680, 3100 AR Schiedam. U krijgt dan het boek zo spoedig mogelijk toegesonden.

KNO - VON MISES INSTITUUT

Verslag: W. van Hulten

Op 22 december 1988 vond in Brussel in het Hilton hotel de presentatie plaats van het boek "Het sociaal-economisch denken van Friedrich A. von Hayek, geschreven door mevrouw Mr. A. Godart-van der Kroon, uitgegeven door uitgeverij Acco Leuven/Amersfoort. Deze bijeenkomst werd georganiseerd door het Von Mises Instituut in België en de Kritisch Nederlandse Ondernemers, Nederland. Op het gebied van publicaties wordt er door deze twee organisaties veel samen-gewerkt. De zaal waarin deze bijeenkomst werd gehouden was goed gevuld met pers en genodigden.

De presentatie werd ingeleid door Prof. Dr. B. Bouckaert, als voorzitter van het Von Mises Instituut. Vervolgens was het woord aan Prof. Dr. F. Hartog. Prof. Hartog hield een zeer boeiende inleiding, waarin hij vooral inging op de periode vanaf het begin van de Franse Revolutie. Hij tekende hoe de wereld, die bij de revolutie in het teken van Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap stond, af kon (moest) glijden naar de onvrije situatie waar we momenteel in verkeren. Hij gaf uitleg aan de betekenissen die door de verschillende groepen aan de idealen van de Franse Revolutie werden toegekend. Door het breken van de macht van de feodale heersers zien we al heel snel de ondernemersgewijze productie een grote vlucht maken. De adel was niet langer in staat hier allerlei belemmeringen op te werpen. In Japan heeft de feodale maatschappij zich tot in de huidige tijd nog weten te handhaven. Inmiddels wordt ook daar aan die macht geknabbeld. Doordat de diverse groeperingen zich in de machtsstrijd na de revolutie elkaar afwisselden zijn we langzaam maar zeker afgegleden naar de huidige situatie. Hij gaf aan dat Hayek jaren lang als een roepende in de woestijn heeft gewaarschuwd voor de resultaten waar we het slachtoffer van zijn. Nu, na 50 jaar, komt er echter, overal ter wereld, een kentering ten goede. Kreten als die van Prof. Penn in 1961: "Verzuurde Oostenrijkerij" komen niet meer voor onder economen. Aan het slot van het betoog hoorden we dat onze "onderdrukkers met goede bedoelingen" beginnen

in te zien dat men met het gedwongen opleggen van "geluk" een volk niet gelukkig kan maken. Ook gaat men inzien dat materiële gelijkheid alleen mogelijk is dankzij een onaantvaardbare beperking van de individuele vrijheid.

Na deze lezing was het woord aan mevrouw Godart om haar boek te presenteren.

Mevrouw Godart kwam tot het schrijven van dit boek doordat zij een aantal boeken van schrijvers, o.a. van Hayek, las, waarin duidelijk en wetenschappelijk gefundeerd stelling werd genomen tegen de collectivistische regelzucht. Aangezien het voor een niet aan de universiteit werkende vrijwel onmogelijk is om toegang tot voor een dergelijke studie noodzakelijke bronnen, nog te krijgen, heeft zij zich tot een aantal mensen die aan universiteiten werken gewend met het verzoek om hulp bij haar onderzoek. Van Prof. Bouckaert kwam toen het advies om de studie toe te spitsen op Hayek. In de dertiger jaren schreef Hayek in hoofdzaak economische werken, waarin de nadruk op de productiefase viel. In de veertiger jaren is hij zich gaan bezinnen over hoe het na de oorlog zou moeten worden. In deze tijd ging hij zich eveneens meer aan de filosofie wijden. The Road to Serfdom is het resultaat van zijn denken in deze tijd. Ook de methodologie gaat nu een grote rol spelen. Mevrouw Godart heeft zich in hoofdzaak in de economische aspecten van Hayek verdiept. Een verdere studie zou nog jaren extra hebben geveerd en het is hoog tijd dat er meer in het Nederlandse taalgebied over deze materie wordt gepubliceerd, tot nu toe is er niet veel over geschreven.

Na een vijf jaar durende studie kon mevrouw Godart op deze dag haar boek presenteren.

Het boek is te bestellen door het zenden van een Eurocheque/betaalkaart van f 39,75 en f 4,50 (verzendkosten) is f 44,25 aan LIFHAS P.B. 680, 3100 AR Schiedam. U krijgt het boek dan zo spoedig mogelijk toegezonden.

Een recensie zal in een volgende Vrijbrief worden opgenomen.

PRESSIEGROEPEN EN DE WEALTH OF THE NATIONS

G. Hocepiet

Eind december 1988 maakte de in Parijs gevestigde Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (O.E.S.O.) de groeicijfers van de westeuropese bruto nationale producten (B.N.P.) bekend. De groei voor 1988 zou 4% benaderen. Die schatting bedriegt evenwel niemand. In dat cijfer steekt in feite de stijging van heel wat kosten die geenszins de welvaart van de bevolking weerspiegelen, zoals bijvoorbeeld de

explosieve groei van de ziektekosten, die zijn weerslag vindt in het tekort van de sociale zekerheid. Economen hebben daarom reeds lang gewaarschuwd dat enkel de evolutie van de industriële productie en van de op de markt verhandelde diensten aanduidingen gaven over de evolutie van de welvaart.

Welnu, indien men de overheidssector en de gesubsidieerde diensten aftrekt, stelt men vast dat de groei in

1988 heel wat bescheidener was, en dan nog vooral te danken aan de uitgespaarde stookkosten omwille van de zachte winter en aan investeringen, bestemd voor de uitvoer naar staten met een meer reële groei, zoals de VS en Groot-Brittannië. Bijgevolg, kan men stellen dat ondanks het terugdringen van de inflatie en de daling van de energieprijzen, de westeuropese economieën nauwelijks groeien. Voor vele economen is dat een onoplosbaar raadsel.

Vandaar dat steeds vaker de oorzaak van de huidige economische stagnatie gezocht wordt in endogene variabelen, of anders gezegd in kenmerken van de economie zelf in plaats van invloeden van buitenaf. In dit raam werd veel aandacht besteed aan de invloed van het spel van pressiegroepen op de economische groei. Pressiegroepen zijn immers op het einde van de jaren '60 en in het begin van de jaren '70 sterk op de voorgrond getreden, met denke maar aan de talrijke consumentenverenigingen, taalgebruikersverenigingen, regionalisten, milieuverenigingen, feministen, etc. die elk specifieke reglementeringen en of nieuwe overheidsuitgaven voorstonden.

RENTSEEKING VS GROEI

In 1982 beschreef professor B. BOUCKAERT (1) dan ook dit fenomeen met het volgende algoritme: $BPR = PK + SEK + NPR$, waarin NPR en BPR staan voor bruto- en netto politieke rente - dit is wat de pressiegroep overhoudt voor en na het betalen van de politieke kosten (PK) en het verliezen van de sociaal-economische kosten (SEK). De sociaal-economische kost is het welvaartverlies van de rest van de gemeenschap. Politieke rentes zijn immers niet gratis. Iemand moet ervoor opdraaien in de vorm van belastingen, beperkingen van de contractuele vrijheid, etc. B. BOUCKAERT komt dan ook tot de slotsom dat de mogelijkheid om op onbegrensde wijze naar politieke rentes (PR) te jagen, uiteindelijk de werking van het markteconomisch systeem ontwricht (door een stijging van de SEK). De stagnatie van de economische groei, de armoede en de werkloosheid zouden dus veeleer aan die structurele evolutie te wijten zijn dan aan externe factoren.

Ook in de Verenigde Staten werd terzake research gedaan. De socioloog Mancur OLSON gaf er in zijn eveneens in 1982 gepubliceerd werk, "The Rise and Decline of Nations", een overzicht van. Op basis van die onderzoeken stelde hij dat de deelstaten die later toetraden tot de unie en waarin de pressiegroepen zich ook later organiseerden, een snellere economische groei meemaakten dan de oudere deelstaten.

Denis MUELLER en Peter MURRELL hebben wat hen betreft de invloed van de pressiegroepen op de omvang van de publieke sector bestudeerd, die volgens hen positief was. Die theorie kwam overeen met de literatuur over de 'groei van de overheid', die de omvang van

de publieke sector verklaarde aan de hand van een biologische metafoor.

Die theorieën werden onlangs kritisch doorgelicht door John WALLIS en Wallace OATES van de universiteit van Maryland (2). Ze kwamen evenwel tot tegenovergestelde bevindingen. Jongere deelstaten hebben een omvangrijker publieke sector dan oudere deelstaten. Doch de auteurs menen dat kwantitatieve analyses moeilijk de doorslaggevende factoren weergeven die de groei van de publieke sector zouden kunnen verklaren. De ouderdom van een deelstaat zegt niets over de mate waarin haar grondwettelijke en politieke tradities de actie van pressiegroepen bemoeilijken. Daarenboven wordt de invloed van de burgeroorlog en de schuldcrisissen ook miskend.

Wat het verband tussen groei en ouderdom van een staat betreft, vonden de auteurs dat het louter afhangt van de gekozen variabelen. Ze besluiten dan ook dat ook hier geen definitief oordeel mogelijk is op basis van het voorhanden liggend statistisch materiaal. OLSON verklaarde de hogere groei van de jongere deelstaten door de immigratie van produktiefactoren. Dit gold wellicht voor de trek naar het westen, waar de pioniers geen herverdelingsmechanismen hoefden te vreezen. Doch ze betwijfelen dat men de daling van de vruchtbaarheid in die staten kan verklaren door het opzetten van herverdelingsmechanismen. Voorts kan men die migratie van produktiefactoren naar minder gereguleerde deelstaten en in dit geval naar de zuidelijke deelstaten pas echt waarnemen na de tweede wereldoorlog.

BESLUIT

Bewijst dit dat de pressiegroepentheorie niet exact is? Nee, voormelde kritische studie onderlijnt alleen de moeilijkheid die theorie via een kwantitatieve benadering aan te tonen omdat precieze gegevens over het aantal pressiegroepen en hun invloed niet voorhanden zijn. Mancur OLSON probeerde die moeilijkheid te omzeilen door ervan uit te gaan dat deze toenam met de ouderdom van de deelstaten. Dit leidde uiteraard tot zwakke resultaten. Bijgevolg kan de pressiegroepentheorie thans enkel kwalitatief benaderd worden. Het is dan ook niet te verwonderen dat velen sceptisch blijven tegenover die theorie, omdat kwalitatieve argumentaties steeds minder overtuigend overkomen dan kwantitatieve. Nochthans lopen die kwantitatieve benaderingen steeds mank, zoals de berekening van de correlatie tussen fiscale druk en groei. Een dergelijke benadering miskent immers kwantitatieve elementen zoals menselijk kapitaal, tradities en gewoontes etc., die ondanks een hoge fiscale druk toch een redelijke groei kunnen verklaren. Dat is bijvoorbeeld het geval in Zweden.

lees verder op pag.13

4th Libertarian International European Convention

DO HUMANS HAVE RIGHTS?

CONVENTION PROGRAMMATION

The convention will include two parts:

public sessions (simultaneous translation will be provide for the first two public sessions), monday July 10th and tuesday July 11th;

Libertarian workshops, wednesday July 12th and thursday July 13th.

Monday July 10th

First public session: "What is it to be a Libertarian?"

9 a.m. to 12 a.m.:

The Foundation of Individual Natural Rights

2.30 p.m. to 5.30 p.m.:

The State against Rights: a revised view of History.

Tuesday July 11th

Second public session: "To be a Libertarian: for what?"

9 a.m. to 2 a.m.:

The politics of "Human Rights"

2.30 p.m. to 5.30 p.m.

Protection of the individual: who should defend us?

Wednesday July 12th

all day long: Libertarian workshops.

Thursday July 13th

9 a.m. to 12 a.m.:

Libertarian workshops and concluding lunch.

PRACTICAL INFORMATIONS

Date: from Sunday July 9th to Thursday July 13th 1989.

Place: Centre International Maurice Ravel
6 avenue Maurice Ravel - 75012 Paris
Tél: 43 43 19 01

Expected participants: about 200 persons.

Price: 1.200 f, including the participation at the sessions and workshops, four lunches (monday, tuesday, wednesday, thursday) and the opening dinner on monday July 10th).

Lodging: from 700 f for the five nights of the Convention (room plus breakfast) at the center International Maurice Ravel. Other possibilities will be open at near-by hotels upon request. Participants will be able to stay at the Convention center for three more nights (friday 14th, saturday 15th and sunday 16th), upon the payment of a supplement.

Press contact: Anne Méaux, Média 7
(tél: 45 56 13 23)

Secretariat: Chantal Pelletreau
(tél: 42 61 55 02).

Beginselverklaring:

Wij geloven in **persoonlijke vrijheid**. Iedere menselijke samenwerking moet wederzijds vrijwillig zijn, en de wet mag vrijwillige samenwerking nooit verbieden. Geen enkel mens (of groep) heeft het recht om geweld, dwang, of fraude te initiëren tegen een ander mens of zijn eigendom.

Dat betekent dat wij werken voor:

- de onaantastbaarheid van persoonlijke en eigendomsrechten.
- de vrijheid van vereniging, contract, woord en verplaatsing.
- de afschaffing van alle sociale rechten: uitvoering daarvan schaadt immers de rechten van anderen.
- vrede en welvaart, voor iedereen.

DE VRIJE MARKT IN EEN ONVRIJE ECONOMIE

Ir. L.H.M. Jongen

Een variatie op "Het wordt nooit meer zoals vroeger" van Den Uyl (lees uw klassiekers) is: "Wat vroeger logisch was, is het vandaag niet altijd".

Gingen er bijvoorbeeld in 1980 een stuk of 5 spaarbanken méér failliet in de VS, dan vloog de goudprijs omhoog. Dit uit angst voor financiële rampen etc. In 1988 en ook in 1989 gaan er zo'n 200 meer failliet en de goudprijs daalt.

Zelfs wanneer de nieuwe president als een van zijn eerste besluiten aankondigt dat er \$50 miljard extra in het garantiefonds voor spaarders bij failliete spaarbanken moet komen. Toegegeven, ik heb liever dat ze \$50 miljard extra lenen dan geld drukken, maar meestal is dat soort lenen het doorschuiven van de drukorder naar latere termijn (wanneer het geld terugbetaald moet worden).

Kortom echt logisch is een goudprijs daling niet. Zeker ook niet als de afgelopen vrijdag (10 febr.) bekend wordt dat de inflatie in de V.S. is toegenomen.

Het enige "normale" gevolg was dat de aandelenkoersen wat omlaag gingen. Echter dat had volgens mij meer te maken met de situatie dat de rente in de V.S. op korte termijn, hoger was, dan op lange termijn. Dit is ook geen normale situatie want u kunt zich voorstellen dat als je je geld voor langere termijn vastzet, je een hogere vergoeding wilt hebben gezien het langere risico en langere kans op ongemak, omdat je het geld zelf weer nodig zou kunnen hebben. Meestal luidt zo'n rente-situatie een recessie, c.q. lagere koersen in. Vooralsnog zie ik die recessie nog niet echt komen, hoewel we al best lang wereldwijd een stijgende economie hebben. En, na vorige maand zoals hier geschreven op de snelste stijgers winst genomen te hebben, is er nog veel in aandelen belegd en overweeg ik nog wat bij te kopen en wel:

HAL, zoals u weet is er cash 1900 per aandeel, terwijl het aandeel op 1450 staat.

Wat velen nog niet zo goed door hebben is dat HAL die 1900,- in \$ op 9% rente heeft staan.

9% op 1900,- is 171,- per jaar. Trek daar nog wat kosten af, dan kom je op 160,- per aandeel oftewel 11-12% vermogenswinst per jaar op HAL (bij aankoop op 1450). Er zitten heel wat haakjes en oogjes aan deze redenatie, maar een risico naar beneden wordt redelijk afgeschermd bij een waarde van 2000,- per aandeel.

KLM is echt een fonds om mee te handelen. Ze gingen van 43,- naar 48,- en weer terug naar 44,-. Rond die koers zou ik best wat kopen (event. via put opties) KLM is op zoek naar partners en een overname van of door de KLM is niet uit te sluiten. Pan Am?

Schreef ik vorige keer iets over hypotheekrenten verhogen en dat geld rentedragend wegzetten: een variatie daarnaast/daarbij is, in geval er een hypotheek met levensverzekering wordt gesloten: het adviesje is dat als u dan tot 10x de levensverzekeringspremie eenmalig betaald, dat geld gedurende de daardoor verkorte looptijd van de hypotheek, belastingvrijrente voor eenzelfde rentepercentage als dat de hypotheekrente is, oplevert. Daarbij heeft u een rente aftrekpost voor het totale hypotheekbedrag.

Het gaat te ver omdat hier precies uit de doeken te doen, maar het is een te overwegen actie vóór dat de Brede Herwaardering toeslaat. Vragen, ook bij mij, staat vrij.

LIBERTARISCH BOEKCENTRUM

Postbus 336 - 2100 AH Heemstede

Bezoeken? Informatie?

Bel 023 - 290941

„Specialist in vrijheid sinds 1975!“